

Gir-IB 16/2

BARCELONA.

ANY 1844.

LO PARE ARCANGEL.

DIUMENGE 25 DE ABRIL.

*Carissims germans meus, la pau del Señor, sana llibertad,
PROGRÉS Y AUMENT DE NOSTRAS FÁBRICAS É INDÚSTRIA, valor
y unió per conservar y sosténir tan estimables dons siguia ab vo-
saltres y ab mi. Amen.*

Considerant, amats oyents meus, que en algunas de las
pláticas que allá en lo gran saló nomenat de las Corts, que

en la coronada vila de Madrid se troba establert, per discutir lleys sabias y terminants que fassian la nostre felicitat, se recitan mol à menut, ya siguien per el diví Argüelles (vuy en dia Pare President), ya per el nás de lloro Ferrer, ya per el terremoto de la justicia lo ministre Badella (en castellà *Becerra*), discursos que may mes s'acaban y dels cuales no reporta *us ni bruch* la nostra Patria.

Considerant aixis mateix, que cent y cent premsas cruixen tots los dias vomitant mil y mil periodichs dels cuales uns aplaudeixen y altres vituperan los fets y hasañas dels lúceros del alba que els charetlus de antany pujaren al candleru, y que entre tans paperots no n'y ha cap que parli l'idioma de nostra paisana verge y martir la gloriosa santa Eularia, catalana de tots quatre costats, segons nos diu lo Martirologi, y per consequent cap que diguia clá y catalá, al pintadó, texidó, carrater, mañá y altres ciutadans de cábat y martell, lo que en la dita coronada vila y sa pastera ministerial se pasta y forga, ahont alguna vegada sols se vos mira com à esclaus conquistats en la desdichada batalla de Almanza, en la cual moriren la flor y nata dels héroes catalans y junt ab ells nostra independencia y llibertat.

Considerant axi mateix que la mansuetud y paciencia que m'imposa la seràfica regla de N. P. Sant Francesch no pot avenirse mes temps ab la rigurosa dieta en que nos te sumits lo ministeri nat del pronunciament dels temps de las figas, qual ministeri las ha cullidas ben maduras y paxxonas, cuant

jo ni vosaltres, gent de jornal y semanada, pues ab vosaltres parlo, ni tant sols habem vist la figuera. Considerant per fi que si vosaltres habeu de arreconar lo *torn*, la *llansedora*, el *bac* y el *motllu* no tindreu pa per dar á vostres fills, ni menos per darme á mí una petita caritat, he determinat convertirme en misionista publich: y com no m'es licit, segons los cànons y lleys vigents parlar en la Iglesia de altre assumpto que de religió he resolt escriurer mos sermons ab lletra d'estampa els que, podreu obtenir, llegir, ó fervos legir per 4 cuartos cada un, y als tindreu mes ó menos suvint, segons siga la vostra devoció: y com també ma pobresa capuchina no 'm permet poder fer un diari ab sa imprenta, oficinas y repartidors, per no tenir diners per fer lo deposit de mil sinch cents duros que mana la lley que diuen de *libertad d'imprenta*, vos escriuré en forma de romanso ó paperot suelto com lo present; ma imprenta será la que ho fas-sia mes barato, y 'ls meus repartidors serán los cegos que al compás de sos violins y guitarras os vendrán mos sermons per eixas plassas y carrers; en lo final dels cuales llegireu lo mes digne de atenció de las noticias que així de casa, com d'altres nacions portian los papers publichs, y aixi mateix un trosset de l'història de Cataluña perque pugueu venir en coneixement de quina manera 's feren respectar y temer los nostres avis, dels terribles esforssos y proezas que feren per conservar sa independencia, perque en vista de tot lo dit, veient cuant habem degenerat, procurem jo ab mos ser-

mons y vosaltres ab vostras obras, no deixarvos embaucar per ningun mequetrefe d'aqueixos que baladronejan *Pau y ordre*, ó *Patria, llibertad é Independencia*, puig tots ells no fan mes qu'entenebrarvos de cap, y venuts tal volta al or estranger no buscan mes qu'embollar lo marro y enmarañar als uns contra 'ls altres y conseguir aixis la ruina de nostras fàbricas cual naixent prosperitat es lo que mes als trabuca.

Y sino ¿dígusme poble innocent, qui fa prop de set anys s'está engalipan b hipòcritas aplàticas y mentidas promeses de prosperitat y felicitat , á vosaltres honrats traballadors y menestrals , á qui varias ocasions se os ha fet abandonar vostras cuadras y talers, ahont en cambi de vostre traball rebiau lo pa per vosaltres y vostres fills , llansantvos á baladrejar per eixas plazas y carrers , ara proclaimant un nou codich , ara demanant un nou gobernt , ara donant vivas y morias sens saber á qui ni perqué , digueume ¿quins profits habeu reportat d'ascoltar als uns ni als altres ? ¿se vos han rebaixat las contribucions , directa ni indirectament ? ¿habeu comprat mes barato los articles de mengar , veurer , y cremar ? ¿han augmentat lo preu de vostres jornals ? ó be aqueixos que ab vostres crits habeu elevat , ó que ab vostre silenci habeu deixat elevar del pols de la terra á empleos de consideració vos han donat tant sols una petita pensió ab que pogueseu al menos recobrar lo que perdereu cuant los sacrificabau un temps que debiau al aliment de vostres mullers y fills ?

Mes ya veix que entre plorosus y contrits, me respondeu:
Pare res d'aixó habem vist, y si antes pobres eram, y
ab esperit tranquil feyam rodar lo torn, y correr lo bac y
la llansedora, ara pobras som y ab esperit atribulat sortim
de nostras cuadras y fàbricas, pensant que lo geni del mal
prevalentse de nostra sensillez incauta, ab la que fins ara
tan ha jugat, nos tancará de cop las fonts industrials de
las cuales mana el sustent de nosaltres y de nostras fami-
lias.

Doncs ara bé, germans meus; si res de lo que jo vos
dich ha succehit, ¿continuareu per més temps sent lo xim-
plot d'aqueixa turba d'embrollons que sens mes patria que
la buchaca, ni mes religió que sos visis, son mortiferas san-
goneras que si vos descuideu un poch vos chuparán la últi-
ma gota de vostre sang, y fins enviarán vostres ossos als In-
glesos y Francesos perque 'n fassian manechs de gabinets
y puños de bastó y paraigus? Mes no será tal que abrigant-
vos yo ab la capa de mont serafich Pare Sant Fransech, y
dotat per sa intercesió del noble heroisme catalá de nostres
sempre ilustres Consellers, alsaré ma veu més amunt de las
estrellas deixant en bulqués los sermons d' anys atrás en
que tan feya plorar á mon auditori y rabiar á Satanás y sa
infernal comitiva, pues vos juro por la fé de antich frare
honrat y catalá, que mas plàticas farán bufar 'ls dits no sols
als *set pecats mortals* de la coronada vila, si que també á tot
canalla y embrolló que atentia contra lo mes sagrat y preciós

de nostres fueros , so es , contra nostras fàbricas y manufacturas , puig que la subsistencia y progrés de ellas es lo nostre pa de cada dia , com vos esplicaré mediant l' ajuda de Deu en un altre predicot. *Amen.*

HISTORIA DE CATALUÑA.

Als 27 dias del seté mes de haberse Noé y sos fills embarcat en l' arca , embarrancá eixa en las montañas de Armenia , primeras que sortiren de entre las aigües despues de la general inundació , y junt al turó nomenant *Ocila* que fa part de los que vuy dia nomenem *Caspios* y als cuales baña sos peus lo riu *Araxes*, cual turó prengué lo nom hebreo de *Sale noha* , que vol dir *Sortida de Noé*, per ser allí ahont Noé trapitjá la primera terra despues del diluvio y fabricá las primeras barracas per ell y sa familia , la cual se multiplicá fins al número de 30 fills , y en aquell mateix temps plantá Noé la viña per usar del vi en sos holocaustos y sacrificis al Señor son Deu.

Poch temps despres baixaren del *Sale noha* per poblar lo resto de la terra Noé , Sem , Cam y Jafet ; Cam , que era de mala raza, aconsellá á sos germans que fabricassen la torre de *Babilonia* ahont succehi la tan sabuda divisió de llenguas que foren en número de 72 ; en vista de tanta confusió Noé

repartí la terra entre sos fills, donant á Sem l' *Asia*, á Cam l' *Africa*, y á Jafet l' *Europa*, quiscun dels cuales s'en portá sos fills y se repartiren entre 'lls los germans que 'ls habian nascut de despres del diluvio.

Tubal, nomenat també, Jubala ó Jobel, s'embarcà ab sa gent en Jafa, y navegant lo mediterráneo en demanda del *Ponent*, costegá las costas de Cataluña abordantlas prop del riu Francoli y fundá en ellas la ciutat de *Tarazoau* vuy dia Tarragona á la que nomenara aixis en rahó á dirse *Tarraho* lo fill de *Tubal* á qui va donar son pare lo mando de Cataluña cuan repartí la terra d'Espanya entre sos fills.

Vingué així mateix á Espanya en companyia de *Tubal* un home mol valent nomenat *Sagan*; fill de *Cus* y net de Noé, qui va fundar la població de Sagas en los Pirineus y en la part de *Ceritania* vuy Cerdeña, ahont existeixan encara de 8 á 12 casas las que conservan lo dit nom.

En lo añy 477 despues del diluvio fugin los *Celtas* é *Hiberos* del furor y tiranía de *Nembrot*, rey de Asiria, entrauen en terra de Espanya, y com los *Hiberos* eran uns homes mol traballadors é ingeniosos milloraren las ars en gran manera y crearen en ella la indústria: haben sobrevingut en aquella época lo naxament de un fill de *Tubal* se li posá per nom *Hibero*, qui va heredar lo mando despues de la mort de son pare *Tubal*, la cual sucsei als dos cents noranta nou añys despues del diluvio y als cent cincuenta sis de la població de Espanya.

Hibero habitá durant la major part de sa vida en los marges del riu Ebro al que nomenaban sons subdits lo riu *Hibero* en memoria de son señor, lo que nos manifesta ben á las claras la antiguetat de la adulació y lisonga del vasalls á sos reys y señors : pues nos enseña la historia que als primers habitants de nostra patria per adular y halagar á son señor, posaban son nom no sols á la terra en que vivian , si que tambe al riu prop del cual vegetaban ; á las margas y voras del cual edificá y fundá *Hibero* varias poblacions.

Lo riu *Ebro* naix prop de *Asturias de Santillana* junt al port de *Fontibere* (aixó es) fons del Ebro ; cuals dos fons saltan de dalt de una moutaña al peu de la torre *Mantillas* y dit riu es navegable y mol caudalós , per rahó de las aigues que recull de la *Cantabria*, *Navarra*, *Aragó* y *Castilla*, y despues de regar ditas terras, entra en Cataluña per *Maquinensa* y *Tortosa* y desemboca en el mar mediterráneo prop d'*Amposta* per tres bocas ditas la *Ampolla*, *Torra la Curta* y las *Pesqueras* , essent tanta la fortaleza de sas aigues que á mes de cent pasos dintra lo mar encara se mantenen dolosas.

(*Se continuará*).